

Izhaja vsak delavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto Din 90—
za pol leta Din 45—

V upravi stane mesečno Din 7—

NOVIČAS

Uredništvo in upravištvo v Kopitarjevi ulici št. 6 — Telefon
urodnitva št. 50 — Telefon
— upravištva št. 328 —

CENE PO POŠTI:

za četrt leta Din 22-50
za en mesec Din 7-50

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Posamezna številka stane 50 p

Edina pot.

Francija se nahaja danes v zelo težavnem položaju, to ji popolnoma priznamo. Francoska buržoazija je razočarana, ker ji je svetovna vojska prinesla veliko menj uspehov, nego je pričakovala. Največji del plena je namreč odnesla Anglija. Namesto pa, da bi ta ščitila vsaj ono stanje, ki je bilo s pariškim mirom v Evropi ustvarjeno, ga zdaj še sama ruši, tako da bi se še tisti dobiček, ki ga je odnesla Francija, utegnil v doglednem času izpremeniti v nič. Kdor ima kaj čuta za ogromne žrtve, ki jih je naložila francoska buržoazija svoji domovini, da se doseže tak dvomljiv rezultat, bo seveda obžaloval Francijo — seveda ne gospoda Milleranda ali Poincaréja, ampak francoskega kmeta in delavca.

To obžalovanje pa seveda ne more biti vzrok, da bi v sporu med Francijo in vsem ostalim svetom zavzeli francosko stališče. Je že tako, da mora vsak sam pojesti juho, ki jo je sam skuhal. Če mi odločno obsojamo smer francoske politike, tega ne delamo zaradi Anglije. Da ta s svojimi približevanjem k Rusiji in Nemčiji, ki ju je pomagala uničiti, zasluđuje v prvi vrsti lastne sebične koristi, to vsak proletarec dobro ve. Gre samo za to, kdo v tem slučaju ravna bolj pametno. Na vsak način angleška in ameriška buržoazija, ki izprevidi, da je pariški mir nesrečna tvorba. Ta mir je hotel iz Nemčije, Rusije in Turčije napraviti kolonialno ozemlje antante. Zdej se je pa pokazalo, da je to ideja, ki se obrača zoper njene lastne očete. Osiromašenje polovice sveta v korist zmagovalcev vede za seboj osiromašenje in gospodarsko pogubo njih samih. Zato Angleži iščejo zdaj poti, kako bi svetovno gospodarstvo vzpostavili v lastni dobiček na podlagi svetovnega miru, ki bi Nemčijo in Rusijo zopet postavil kolikortoliko na noge, namesto na izključni hegemoniji antante. S tem Angleži delajo čeprav s sebičnim namenom vendarle bolj za korist Francije, nego če bi z njo vred upropaščali premagance in same sebe s Francijo vred. Kajti le-ta more pridobitve pariškega miru ohraniti le s pomočjo ogromne armade in s tem, da drži v suženjstvu ne samo Nemce, nego tudi države male antante, ki zaradi francoskega militarizma sebe upropaščajo. Vrhtega je pariški mir izločil iz svetovne politike ogromno Rusijo ter dal Poljakom, Rumunom, baltičkim državam ter Japoncem moralno sankcijo, da so iztrgali iz njenega telesa kos za kosom. Tako so Francozi sami pripravili rusko-nemško zvezo in jo morajo zapisati v svoj konto. Mir, ki izrablja dolžnost Nemčije, da popravi provzročeno škodo, v to, da jo popolnoma zadavi in z Nemčijo ves svet zaslužni namesto Berlinu Parizu, je gnjil, krivičen, nesparten in ter se mora do svojih temeljev izpremeniti.

Kar se Jugoslavije tiče je res, da je naša neodvisnost zagarantirana po pariškem miru. Toda, če je ta mir sicer slab, krivičen in škodljiv, potem tudi nas ne bo obvaroval, kadar se bo neglede na nas podrl kakor se je Dačonov tempelj, ko se je vanj uprl na nogah in rokah zvezani Samson. Potem bomo namreč tudi mi pod njegovimi razvalinami, česar pa nočemo, iz same ljubezni do Francije. Naša vlada pa si prisvajala naloge, ki ji ne bi bil kos niti Napoleon, da pomaže Franciji zadrževati obenem Nemčijo in Rusijo. Francija ima pot, da odvrne od sebe nevarnost: v Genovi ima priliko se sporazumeti tako z Nemčijo kakor Rusijo in bo imela od tega veliko večji profit. Lahko bo eksploatirala z Angleži vred za dobre procente ruski petrolej in gozdove in bo imela v rokah vrabca namesto gobla na strehi v obliki reparacij, ki jih od Nemčije ne bo nikoli dobila v celoti povrnjene! Če Francija noče te poti izbrati, naj sama nosi odgovornost za posledice svoje zaslepljenosti, in če hočejo Poljaki njej slediti, svobodno jim: nam ni treba! Sicer pa bo Francija, kakor je amen v očenašu, doživela, da jo bosta tudi Poljska in Rumunija zapustili.

Za nas je stališče čisto jasno in o kakšni drugi orientaciji nego napram novi porajajoči se demokratični federaciji evropskih republik na ramenih delavskega in kmetijskega ljudstva ne more biti več nobene debate. Vse krivice, ki jih prizadevajo mirovne pogodbe kateremu koli narodu, naj bo slovanski, nem-

ski, turški, črn ali rumen ali bel, se morajo popraviti. Mi hočemo živeti v miru tako z Nemčijo kakor z Rusijo, tako z Italijo kakor z

Albanci, Turki, Grki, Rumuni in Madžari. Ta mir pa mora sloneti na volji ljudstva in zadovoljivi njegovih socialnih teženj.

Šest milijard za vojsko.

Belgrad, 5. maja. (Izv.) Začetkom današnje seje finančnega odbora, ki je razpravljala o proračunu ministra za vojno in mornarico, je apeliral poslanec dr. Dulibić na vojnega ministra generala Vasića radi nerednosti, ki jih povzročajo vojaške oblasti v Dalmaciji pri ribolovu in pri podeljevanju potnih listov za prekmorske kraje; posebej pa je še ožigosal nedelavnost vojne mornarice. Vojni minister je obljubil, da bo zadeve preiskal ter nato odstranil nerednosti.

Nato je prešel odbor na debato o proračunu vojnega ministrstva, katerega redni in izredni izdatki so predvideni na K 5.954.226.608. Če se še upošteva dejstvo, da so stroški za policijo in orožništvo prenešeni na drugo postavko, znašajo skupni izdatki za vojno in mornarico, policijo in orožništvo mnogo čez 6 milijard kron! Opozicija je nastopila zoper ta proračun skrajno ostro. V imenu zemljoradnikov je govoril poslanec Lazić, v imenu socialnih demokratov Divac, v imenu Jugoslovanskega kluba pa poslanca dr. Dulibić in Že-

bot. Poslanec Žebot je v svojem govoru naglašal, da vlada zapira bolnišnice, železničarje postavlja deloma na ulico, deloma jih pusti umirati gladi, vdove in sirote, državni vpokojenci in invalidi ne morejo ne živeti ne umreti, za armada pa so na razpolago milijarde, dasiravno vemo sami in cel svet, da nas je baš militarizem in brezmejna korupcija vojne uprave pripeljala na skrajni rob gospodarskega propada. Generali in višji oficirji žive kot največji mogotci, vozijo se v dvovpregah in luksuznih avtomobilih, moštvo pa je skoro boso, raztrgano in gladno ter izpostavljeno kaznim, nevrednim kulturnega naroda. Jugoslovanski klub zahteva zmanjšanje števila vojaštva. Tu ima komisija za redukcijo ugodna tla za svoje delo. Reduirajmo armada, nadzorujmo vojno upravo in kaznujmo brezvestne zapravljalce ljudskega denarja, in ne bo dolgo, ko pojde kredit in ugled naše države kvišku! Med Žebotom kakor tudi med Lazićevim govorom je prišlo do ponovnih ostrih nastopov, v katere je posegel tudi vojni minister general Vasić.

Boj za provizijo ali zunanje posojilo.

Preveč ponudb?

Belgrad, 6. maja. (Izv.) Danes se pripelje iz Genove finančni minister dr. Kumanudi, ki so ga pričakovali že predišnočnjem, pa je izostal zadržan od važnih poslov v Genovi. Z njegovim prihodom se bo položaj glede posojil morda vendarle končno rešil. Vest, da bo vlada sklenila posojilo, ne da bi preje obvestila posamezne klube, je v vseh političnih krogih vzbudila precejšnjo nevoljo in ostro kritiko. Proti temu so zelo energično nastopili radikali, ki se boje, da dr. Kumanudi ne bi »proturak« kakega posojila, ki ga je sklenil na lastno pest v Genovi, ter izjavljajo, da bodo v tem slučaju glasovali proti

najetju posojila, kadar pride zadeva pred skupščino. Radi tega so demokrati zelo ogorčeni. Radikali tudi obsojajo dejstvo, da vlada ne obvešča o svojih tozadevnih ukrepih javnosti, kar vzbuja bojazen, da bi znali razni agenti, posredovalci in slični taki zaslužiti mastne provizije.

Belgrad, 6. maja. (Izv.) V Belgradu se govori samo o posojilih, ki jih naši državni ponujajo kar z vseh strani in bo imela vlada zelo težavno stališče pri odločitvi, katero naj sprejme, da se tej ali oni stranki ne zameri. Dosedaj je po glasovih iz vladnih krogov prispelo že 18 ponudb, vendar pa se bodo samo tri vzele v pretres.

Naj se pojasni bitoljska eksplozija!

Belgrad, 6. maja. (Izv.) Poslanec Gjonovič in drugi so vložili na vojnega in notranjega ministra interpelacijo, v kateri zahtevajo pojasnila radi velikanske eksplozije v Bitolju. V interpelaciji pravijo med ostalim, da so po njihovih informacijah uničene ogromne količine municije vsled česar trpi naša država škodo v znesku mnogih milijonov in da je ta eksplo-

zija zahtevala tudi mnogo človeških žrtev. Eksplozija je nastala predvsem radi malomarnosti vojaških oblasti, ki so pustile ležati precej staro municijo v samem mestu. Ker se to dogaja tudi v drugih mestih, opozarjajo ministra na te neverjetne nedostatke in ga obenem prosijo, da jim da točna in zanesljiva pojasnila.

Genovska konferenca.

FRANCIJA NE MOBILIZIRA.

Pariz, 5. maja. (Izv.) Barthou je danes odpotoval nazaj v Genovo. — Havas odločno zavrača poročila angleških listov o francoski mobilizaciji kot popolnoma neosnovana. — Finančni minister je predložil zbornici proračun za leto 1923., ki izkazuje 4 milijarde primanjkljaja.

Genova, 5. maja. (Izv.) Barrer je konferenci naznanil, da se Francija v vprašanju ruske spomenice popolnoma pridružuje stališču Belgije.

RUSKA POGAJANJA.

Genova, 5. maja. (Izv.) Barrère je pogajanja z Angleži zaradi kreditov. Rusi upajo, da bodo ostale države nadaljevale pogajanja, četudi se Francija in Belgija izločita. — Rakovski je predložil spomenico

o obnovi ruskega kmetijstva. Sovjetska vlada je doslej zgradila 4535 vrst železniskih prog; treba je še pet milijard rubljev za nadaljnje izboljšanje prometnih sredstev, k čemur bo Rusija sama spravila skupaj polovico te vsote. — Čičerin je imel včeraj daljši pogovor s poljskim zunanjim ministrom Skirmuntom. — Odgovor na spomenico izročé Rusi v ponedeljek.

RUSIJA BREZ ZASTOPSTVA V ODSEKU ZA DELAVSKA VPRAŠANJA.

Genova, 4. maja. Čičerin je poslal De Facti pismo, v katerem protestira proti temu, da Rusija ni zastopana v odseku za delavska vprašanja, dasi je prav ona edina država, katere ustava in politika je zgrajena na delavskih interesih.

„Ugodno“ zunanje posojilo.

Zagrebska »Slobodna Tribuna« ugotavlja, da je naša vlada dala sindikatu ameriških bank, ki bodo dale Jugoslaviji 100 milijonov dolarjev posojila, sledeče ugodnosti: 1. Izbraba gozdov, rudnikov in vodnih sil ob železnicah, ki jih bo gradil sindikat; 2. država mora pustiti sindikatu v njegovem območju popolnoma svobodne roke in 3. ameriški konzorcij bo imel na železnicah za 10 odstotkov višje tarife kot državne. — Kakor je razvidno, uživa naša država res lepo zaupanje. Kmalu bo dikti-

rano v njej gospodarsko politiko nekaj tujih bančnih židovskih sindikatov, naši vekapitalisti pa jim sekundirajo že sedaj.

RAZMEJITEV Z MAŽARSKO.

Belgrad, 6. maja. (Izv.) Razmejitev med našo državo in Mažarsko je definitivno končana. Naša vlada je že odposlala na mejo potrebne vojaške oddelke, da zasedejo nove kraje, ki smo jih po razmejitvi pridobili ter izdala tudi vsa druga potrebna navodila.

Agitirajte za »Novi čas«

Izza kulis „poročnih daril“.

Takoj ko je počil glas o sijajnih poročnih darilih, ki jih namerava »Slovenija« pokloniti kralju povodom njegove poroke, smo odkrito povedali svoje mnenje, da so taka darila v tej dobi splošne bede in gorja neumestna. Vnaprej smo tudi vložili odločen ugovor proti vsakemu poizkusu, da bi se izdatki za ta darila kakorkoli zvalili na pleča javnosti, ki ima drugih težkih dolžnosti več nego praveč. Napovedali smo vnaprej, da se bo pri zbiranju prispevkov za plačilo teh daril na ta ali oni način pritiskalo na občinstvo, ki bo kolneč plačevalo, neprostovoljni izdatek pa potem preevalilo čemogoče na druge sloje. Tako se je tudi zgodilo.

Pokrajinski namestnik g. Ivan Hribar je začel razpošiljati pisemca te-le vsebine: Vaše blagorodje! Čast mi je Vas izvestiti, da Vas bo v kratkem obiskal g. dvorni svetnik . . . da Vam izrazi v mojem imenu neko željo, katero ugodno sprejeti Vam priporočam. Prosim Vas, da izvolite g. dvornega svetnika blagohotno sprejeti. Z odličnim spoštovanjem . . .

Takih pisemc ne dobivajo samo bogataši, ampak tudi mali ljudje, revni obrtniki i. dr., ki od svojih sredstev v take izredne namene komaj morejo kaj utrpeti. Ako bodo pod pritiskom Hribarjevega pisma in osebnega obiska visokega uradnika kaj dali, bodo prisiljeni to v obliki višjih cen izterjati od svojih odjemalcev oziroma strank. Nič drugače najbrže ne bodo ravnale banke in podjetniki. Med srečniki, ki jih počaščuje pokrajinski namestnik Hribar s svojimi pismi za poročno darilo kralju, so pa tudi ljudje, ki se ob sedanjih razmerah strahovito bore z bedo, dasi so nekoč veljali za premožne. To so mali rentniki in hišni posestniki, ki imajo po 3—4 tisoč kron letnih dohodkov. To so »tíhi reveži«, ki so prisiljeni prodajati hišno opravo in druge stare družinske spomine in dragocenosti, da si utolažijo glad in kupijo čevlje. Tak zasebnik — star, častitljiv mož — nam je s solzami v očeh pravil, da je bil prisiljen prodati svojo zlato uro in verižico — birmansko darilo, ki jo je nosil nad pol stoletja, da si je kupil nekaj perila in par čevljev. Stare ženice se morajo odpovedati zadnji skodelici kave, ker tudi te ne zmorejo več. In ti ljudje naj prispevajo za razkošno poročna darila, ki so jih namenili kralju podrepniki, ki se jim hoče redov in solnčenja v najvišji milosti!

Znova naglašamo: kdor se hoče postavljati s poročnimi darili, naj sam seže v žep in sam plača. Javnost se v to svrhu ne sme v nobeni obliki in po nobenem potu nadlegovati. Pri nas se revščina širi kakor strašna povodenj, našim bolnikom, hiralcem in sirotam grozi usoda, da bodo morali po nemilosti Belgrada na cesto in za plotove. Stanovanjska stiska tepe posameznike in družine do obupa. Tu je naša javnost poklicana in dolžna pomagati, ne pa šariti z gradovi, ki bi videli svojega gospodarja po kak teden na leto, drugače pa bi ostali prazni.

Prepričani smo, da bi kralj odločno zavrnil vsako darilo, o katerem bi vedel, da se ga drži pomanjkanje tisočev. Istotako vemo, da bi se zgnusil nad tistimi, ki mu te darove poklanjajo, ako bi vedel, kako sebični in nizkotni nameni jih vodijo pri tem.

V republikah vsaj enega zla ni: dvornega podrepništva. In to je veliko!

Bogastvo na račun revežev.

Neizmerno se kopiči veliki kapital v rokah posameznikov. Denar se množi sam, bogastvo raste — vse na račun revnih slojev delovnega ljudstva. Dostikrat nam očitajo tisti, ki imajo slabo vest v tem oziru, da pretiravamo. Večkrat smo navedli za te naše trditve že vzglede. Danes ponujamo nove vzglede:

Sladkorni baroni. Sladkorna tovarna v Osjeku deluje z obratnim kapitalom 25 milijonov kron. S tem kapitalom je napravila tovarna leta 1921 9 milijonov 124 tisoč 27 kron 88 vinarjev čistega dobička, kar pomeni, da se kapital obrestuje s 36 odstotki.

Na obnem zboru, ki bo 25. t. m., si bodo gospodje delničarji izplačali 25 odstotno dividendo. Vsak kapitalist bo za vsa-

kih 500 vloženih kron samo za leto 1921 potegnili 125 kron dobička.

Vprašamo se, na čegav račun? Vprašajmo rajši, zakaj moramo plačevati tako drag sladkor, zakaj moramo svojim bolnikom in otrokom odtргavati sladkor, ki je redilen? Zato, da se bo kapital kapitalistov v 3—4 letih podvojil!

Bančni baroni. Koncem aprila se je vršil občni zbor Srbske banke v Zagrebu. Čisti dobiček leta 1921 je znašal 15 milijonov kron pri akcijskem kapitalu 108 milijonov kron. Delničarji dobe na dividendah 11 milijonov 520 tisoč kron ali 32 kron na vsako akcijo. Prometa je imela banka 22 milijard. Kapital se jim v 7 letih podvojil!

In še so ljudje, ki nočejo razumeti, da je kapitalizem krivosin in v svoji nemoralnosti vreden, da izgine!

Razstava otrok.

Belgrajski mogotci so si dovolili novo zabavo: Vrši se namreč razstava otrok v starosti od 1 meseca do 1 leta. Otroci, ki jih bo zdravniška komisija spoznala za najbolj razvite in najbolj zdrave, bodo dobili večje ali manjše nagrade.

Kaj, ko bi priredili v Ljubljani razstavo otrok iz rodbin vagonarjev, kletarjev, podstrešnikov in brezstanovalecev, razstavo otrok vpokojencev, tobačnih delavcev, železničarjev in stradajočega ljudstva sploh, — kaj bi ugotovila zdravniška komisija? Izvidi bi se glasili: Slabokrvni, slabotni, podvrženi jetiki itd. Ti otroci bi zaslužili — nagrado, nedolžni črvički, ki niso zagrešili ničesar, pa morajo v svoji najnežnejši dobi nositi na svojih nedolžnih telesih grozne posledice kapitalizma!

Wranglovci na razpotju.

Ruska federativna sovjetska republika ne le, da se v svoji notranjosti neprestano sistematično konsolidira, marveč je postala spričo svoje dobre delegacije pod izbornim vodstvom komisarja za zunanje zadeve Čičerina eden najodličnejših činitelev v koncertu evropskih držav. Jasno je, da je to važno dejstvo povzročilo splošen preobrat v precejenjanju boljševiške Rusije celo v kapitalističnih krogih, predvsem pa seveda v ruski caristični emigraciji, ki je postala po končnih popolnih porazih Kolčakovih, Denikinovih in Wranglovih buržuazno-monarhističnih armad nadležna i sama sebi i vsem evropskim državam, po katerih je vztrajevanje, prilastujoč si celo neko izjemno stališče nad državljani v dotičnih državah. Predvsem se pa opaja to v Jugoslaviji, v kateri meče vlada Wranglovcem milijone v podporo, medtem ko lastno ljudstvo dobesedno strada.

In tako so se začeli v ruskih emigrantskih časopisih oglašati posamezni ljudje s predlogi, naj caristi priznajo boljševiški režim, se vrnejo v Rusijo in tam delajo za konsolidacijo države. Te dni se je oglašil znani ruski pisatelj grof Aleksej Tolstoj, eden iz ruske protiboljševiške armade, in izjavil: »Borba je končana, rdeči so popolnoma zmagali. Državljanška vojna je končana... Obstojajo tri pota za nas Ruse: ali da zberemo vojsko, obstoječo iz tujece, in da napademo Rusijo. To bi značilo, da hočemo preliti še morje krvi. Druga možnost, da ubijemo boljševike z lakoto, kar pomenja toliko, kakor uničiti Rusijo. Tretja pot je: da priznamo, da ni v Rusiji druge

vlade kakor boljševiška. Iz tega bi sledilo, da se je treba vrniti v Rusijo in sodelovati za zasiguranje vsega lepega in dobrega, kar je prinesla revolucija, in za uničenje vsega slabega, kar je takisto rodila revolucija. Jaz sem si izbral to tretjo pot!«

Ta izjava je vzbudila med rusko caristično emigracijo veliko pozornost in splošno odobravanje. Stališče generala Wrangla, ki še vedno sanja o bojnem pohodu proti Rusiji, je s tem seveda zelo ornajano, ker ga zapušča njegovi najvplivnejši bivši zavestniki, ki za svojo plat smo prepričani, da store najbolj, ako slede zgledu grofa Tolstega. Čimprej, tem bolje zanje, za Rusijo in slovanstvo.

Vojna odškodnina.

Belgrad, 6. maja. (Izv.) Včeraj je imel finančno-gospodarski ministerski svet sejo, na kateri je odobril, da sme na račun reparacij dobiti ministrstvo za šume in rude 1500 vagonov in potrebno število lokomotiv, da more odlej prevažati premog neovirano od prometnega ministrstva. Sklenjeno je bilo imenovati posebne komisije, da prevzamejo živino in razni material, ki nam ga izročita na račun reparacije Mažarska in Nemčija. Komisija za Mažarsko odide 8. t. m. Izročitev se izvrši 10. t. m. Na nemško pa odide 15. t. m., izročitev pa se izvrši dne 20. maja t. l.

Današnja predborza.

Zürich, 6. maja. (Izvirno.) Na današnji predborzi notirajo sledeči kurzi: Budimpešta 0.67, Berlin 1.81, Italija 27.77, London 23.01, Newyork 517, Pariz 47.45, Praga 9.97, Dunaj 0.0675, Zagreb 1.85, Varšava 0.13, Holandsko 198.60, avstrijske krone 0.065.

Politični dogodki.

IZ PAŠALIKA A. RIBNIKARJA.

Belgrajski uničevalci naših socialno-političnih pridobitev v prvih dveh letih po prevratu so si izbrali v famoznem šefu ljubljanskega oddelka za socialno skrb, Adolfu Ribnikarju, najboljšega pomagača. Spravil je iz oddelka že nekaj najboljših uradnikov, ki so soustvarjali to, na kar je Slovenija lahko ponosna, sedaj se je pa spravil na drž. Borzo Dela, iz katere skuša izriniti baš one moči, ki so ta, v vsej državi najboljše poslušajo zavod ustvarili, ter jih zamenjati na popolnoma nepostaven način s svojimi trabanti. Temu samovoljnemu »postopanju« potapljaljočega se A. Ribnikarja bomo posvetili vso pozornost, opozarjamo pa nanj »nepriustranskega« gospoda namestnika Hribarja, ki nosi odgovornost tudi zanj, kajti ura obračuna ne odide.

+ Iz hrvatskega bloka. Belgrajska »Pravda« javlja, da vlada v hrvatskem bloku vedno večja nesloga. Na eni strani bi vodstvo bloka radi dobili v svoje roke frankovci, na drugi strani hoče dr. Drinković z neverjetnim radikalizmom dvigniti svoj ugled, Radić pa, ki je dozdaj še titularni vodja bloka, išče zveze z Belgradom in obljublja priznanje monarhije, če dobi zagotovilo izpremembe ustave. Tudi zagrebški »Pokret« javlja, da je Radić stavil radikalom v Belgradu na Pašičev naslov

razne pomirjevalne predloge, vsled česar sta se baje večeraj dolgo posvetovala Pašič in Pribičević. — Pripominjamo, da sta »Pravda« in »Pokret« demokratska lista.

+ Korupejca ali »uradna bira«. Leta 1919. so sklicali v novosadskem okraju pod predsedstvom novosadskega višjega sodnika na pritisk dobrovoljcev več shodov, na katerih se je sklenilo z večino glasov, da mora vsak posestnik oddati za dobrovoljce gotovo količino pšenice in koruze. Oblasti so to famozno neprostovoljno »bira« izvršile, dobile voznikov in prepeljale žito v novosadski magacin. »Bira« se je leta 1920. ponovila; to pot je šlo za »dobrovoljce« in za dijaštvo v tujini. Pod isto firmo se je ponovila revizija leta 1921. Kmetje in vozniki, ki so morali le dati in voziti žito v novosadske magacine, so se končno uprili. In sedaj prihajajo lepe stvari na dan: Rekvirirano žito se ni plačalo, vozniki niso dobili ničesar, dobrovoljci ničesar, dijaštvo tudi ničesar, a magacini so — prazni. — Krivci bodo seveda v naši »pravni« državi gotovo ušli kazni, ker so — »dobrovoljci«, kar je lahko: Kdor se na račun drugih redi, bo lahko vedno »dobre volje«.

+ »Konkretni slučaj«. Kakor že znano, je pravosodni minister gosp. dr. Laza Marković na interpelacijo o batinanju izjavil, da je treba krivce najstrožje kaznovati, takoj pa je seveda »ugotovile«, da mu ni interpelant navedel nobenega »konkretnega slučaj«. Ker vemo, da je bilo vsled tega gospodu ministru prav na dnu sreča hudo, mu postrezamo z dvema »konkretnima slučajema« iz »Hrvata« od 4. t. m.: Pri »Komandi mesta« v Zagrebu služi poročnik Guk, rodom Rus. Ta gospod neusmiljeno bi je vojaštvo s pestmi, jim puli lase, psuje itd. Redov Kovačić, ki leži v bolnici in zdravi posledice podivjanega poročnika, bi nudil gospodu ministru prvi »konkretni slučaj«. — Slavna zagrebška policija pa je ugotovila, da je Ervin Zwerger zasnoval veliko zaroto proti kraljevini SHS. Da izvabijo iz njega sokrivce in priznanje krivde, sta ga tolkla detektiva Komar in Žegorec po golih nogah ter ga nato oddala državnemu pravdnstvu, ki je reveža spoznalo nedolžnim in ga izpustilo. Gospod minister naj se blagovoli obrniti na zagrebško policijo. Morda se bo prepričal, da sta detektiva predlagana za kazen v — povišanje!

+ Korenita redukcija uradništva. — Jugoslovansko časopisje se v marsičem norčuje in nepovoljno izraža o započeti akciji redukcije uradništva, ki naj bi obnavljala državo gospodarskega poloma. Tako omalovaževanje od strani časopisja pa je s stališča notranjega in vnanjega ugleda naše države vse obsodbe vredno. Vsem našim čitateljem v brk ugotavljamo: Vlada Nikole Pašića ter vsi državni odgovorni činitelji in odgovorni faktorji jemljejo problem redukcije uradništva verleserno. Naj navedemo v podkrepitev svoje ugotovitve le dvoje slučajev, ki jasno dokazujeta, da se bližamo neverjetno hitrih korakov končnemu vstajenju iz povojne korupcije v Jugoslaviji. Eto: V Paraćinu je bil pred kratkim nastavljen kot knižgovodja s temeljno plačo 6000 K g. Dragoljub Branković, ki je bil radi tatvine obsojen samo na dve leti ječe in na izgubo državljanke časti. — Pri finančni upravi v Despotovcu pa služi g. Petar M. Simić-Čolić, ki je bil radi tatvine obsojen na izgubo časti, pa še na težko ječo po vrhu! — Časopisje naj torej redukcije uradništva ne zasmehuje, ker se — ka-

kor razvidno — izvaja skrajno korenito in je posebno potrebna tam — doli.

+ Nova stranka v Italiji. V Rimu se je te dni vršil ustanovni občni zbor nove politične stranke pod imenom »Stranka demokratičnih socialcev«. Nova stranka bo delala za Nittija in pobijala Giolittija. Opirala se bo na srednje stanove.

Dnevni dogodki.

— Cenjenim naročnikom. Dne 15. l. m. ustavimo list vsem onim, ki še niso obnovili naročnine za mesec marec in april. Da ne bo nepotrebne dopošiljanja, prosimo vse one, ki še nimajo poravnane naročnine, da nam jo nakažejo v najkrajšem času.

— Pisemske pristojbine. Kakor je vedno ali manj znano, so se povišale zadnji čas paketne pristojbine v tuzemskem in pisemske pristojbine v inozemskem prometu. Zadnje dni nam je prišlo v roke več pisem iz Slovenije, ki so bila frankirana z 2 Din, namesto s 50 par ter dopolnice z 1 Din, namesto s 25 par. Pisemske pristojbine v tuzemskem prometu se niso zadnji čas nič podražile: toj frankirajte navadno pismo v tuzemskem prometu z znamko za 50 par ter dopolnico ali razglednico pa z znamko za 25 par.

— Izplačevanje 20 % bonov. Iz Belgrada poročajo: Po naredbi ministra za finance se bodo pričeli izplačevati 20 % boni. Davčne oblasti morajo izvršiti izplačevanje do 1. oktobra.

— Mobilizacija ali Pueljev shod. Pueljev shod v Radovljici jutri obeta biti nekaj velikanskega. Udeležba bo ogromna. Glavna masa udeležencev se je že danes odpejala na Gorenjsko: danes opoldne se je odpeljal že en vlak — orožnikov.

— Zanimivosti iz slovenske žurnalske stike. Včerajšnji »Slovenski Narod« piše, da je ljubljanska »Jugoslavija« napravila za 2 milijona kron vsakomur, kdor bi hotel kupiti. Današnja »Jugoslavija« katégorično zanika to trditev, pristavlja pa, da so Žerjavovci ponujali za »Jugoslavijo« več kot dvakrat toliko, na kolikoli ceni »Slov. Narod« »Jugoslavijo«, pa niso dobili. — Krogi, ki so v teh rečeh poučeni, zatrjujejo, da strelja »Jutro« zaradi te ponesrečene akcije z najtežjim kalibrom na NSS.

— Umrla je 2. t. m. gospa Marija Pelj, posestnica v Tomišlju pri Ljubljani. Bila je vzorna in dobra gospodinja. Naj miru počiva!

— Tržiške novice. Štrajk kovačev, je trajal nad tri tedne, se je končal s sredovanjem gosp. svet. Potokarja. — Presesija sv. Florjana se je vršila ob ugodnem vremenu in izredno veliki množici veterankov. — Predilnica je pričela z zidanjem novih delavskih hiš in povečanjem tovarne. Nekaj stotin delavstva je prišlo na delo od vseh vetrov. — Vsled pijanosti je zadnji čas več izgredov in pretepov. Trgu je čuti ponoči večkrat hudo razgrajenje in vpitje. Treba bo občinske stranke, da bo ščitila trško prebivalstvo, ki je miru in nočnega počitka. — Mladina naše šole priredi v nedeljo v Našem domu ob 7. uri zvečer v prid revnim učencem igro »Pogumni Tonček«. Vabimo k obzorni udeležbi.

— Vzorna Jugoslavana. V Santhiahu so aretirali arnatelja Srpske zanatlijske

Tunel.

41

Roman. Spisal Bernhard Kellermann. — Poslovenil Peter Mlakar.

Kakor ameriško sanjsko mesto je imela tudi bodoča »Azora« neizmerno, krasno pristanišče z nasipi, pomoli, svetilniki in posebno pozornost je še vzbujalo bajno kopališče: hoteli, terase, parki, nepregledna obala.

Še večje občudovanje, da ne rečem, pohlosti so vzbujale od tunelskega sindikata zahtevane zemljiške cene. Za evropske razmere strašne! Sindikat pa je bil uprl svoj pogled kakor kača v pliča mrzlo in neusmiljeno na evropski kapital. Saj je vsakdo prav lahko uvidel, da bo Azora požrla ves osebni promet iz Južne Amerike. Tudi ni trebalo mnogo razuma, da si zapadela, da mora Azora — od Pariza dosegljiva v štirinajstih, od New Yorka v šestnajstih urah — postati najslavitejša svetovno kopališče, sestajališče odličnega angleškega, francoskega in ameriškega sveta.

In evropski kapital je prišel. Tvorili so se obroči špekulantov z zemljo, ki so nakupili velika ozemlja, da jih v desetih letih razpečajo po pedi.

Iz Pariza, Londona, Liverpoola, Berlina, Frankfurtla, Dunaja je vrel denar ter se stekal v veliki žep S. Woolfa, v S. Woolfa »big pocket«, ki je že bil zašel v pregovor.

6.

S. Woolf je spravil ta denar, kakor one tri milijarde kapitala in ljudstva in vsote, ki so jih vrgle Bermuda, Biscaya, Finisterra in Mac City. Ne da bi se zahvalil. Svoj čas ni manjkalo svarilcev, ki so prorokovali plaz bankrotov, če tako neizmeren velelok denarja drvi samo na eno plač. Te prorokbe finančnih diletanov so se izpolnile le v neznačni meri. Par industrij je obstalo, pa so si v krakem pomagale na noge.

Kajti denarja S. Woolfa ni grizla rja. Niti vinar ni rjavell v istem hipu, ko je došel v njegove roke, je že začel krožiti svojo staro pot

Poslal ga je okoli sveta.

In povodenj zlata je valovila čez Allantik v Francijo, Anglijo, Nemčijo, Švedsko, Spanijo, Italijo, Turčijo, Rusijo. Preplavila je Ural ter se valila noler v sibirske gozdove, v Bajkalsko gorovje. Valovila je preko Južne Afrike, Kaplandije, Oranija, Avstralije, Nove Zelandije. Valovila je v Minneapolis, Chikago in St. Louis, v Rocky Mountains, na Nevado in Alasko.

S. Woolfovi dolarji so bili milijarde besnih malih vojščakov, ki so se bili z denarjem vseh narodov in vseh plemen. Bili so mali S. Woolfovi do vraču polni S. Woolfovega instinkta, ki jim je bilo geslo: money — denar! Cele vojske so jih planile po žici v dno morja, letele skozi zrak. Jedva so dospeli na bojišče, že so se spremenili! Postali so mala, jeklena kladivca, ki so noč in dan klepala v pohlepju, postali so brzi čolnčki na slalvah v Liverpoolu, ripsali so se kot hotentoti preko peščenih ravnih diamantnih polj Južne Afrike, spremenili so se v roko na stroju od tisoč konjskih sil, v velikansko golenico iz svetlega jekla, ki vsak dan štirindvajset ur razjarjeno premaguje soparo ter jo sopara spet suje nazaj. Spremenili so se v vlak poln železniških pragov, ki je na poli iz Omska v Peking, v ladjine trebuhe polne jechmena na potu iz Odese v Marsiljo. Drveli so v dvigalu v Južnem Walesu osemsto melrov v globino ter pridivljali s premogom nazaj. Čepeli so na lisočerih poslopjih sveta ter oderuško sliskali, želi so žilo v Kanadi in rastle kot tobačni nasadi v Sumatri.

Bili so sel Na Woolfov migljaj so obrnili Sumatri hrbet ter klesali zlato v Nevadi. Odleteli so iz Avstralije ter padli v roju na liverpoolsko bombažno borzo.

S. Woolf jim ni privoščil nobenega počitka. Dan in noč jih je preganjal skozi stoline izprememb. Sedel je v svojem uradu, grizel cigare, se polil, narekoval s telefonskim slušalom na ušesa na lucale brzojavov in pisem, dočim se je povrh vsega še razgovarjal s prokuristom. Z desnim ušesom je prisluškoval glasu v aparatu, z levim poročilo svojega uradnika. Z enim glaslom je govoril z uradnikom, z drugim vpil v telefon. Z enim očesom je pregledal svoje stenografe in lipka-

rice, ali čakajo nadaljevanja, z drugim je škilil na uro. Misli je, da Nelly že dvajset minut čaka nanj in bo delala siine obraze, če pride tako pozno k večerji, istočasno pa je mislil, da je prokurist pri Rand Mines lepec, pri Garnier freres pa zelo dalekoviden, mislil je — čisto zadaj v svoji kosmali, od znoja kadeči se lobanji — na veliko bitko, ki jo namerava jutri sprožiti in izvojevali na dunajski borzi.

Vsak teden je moral imeli poldrug milijon dolarjev tekočega denarja za mezde in ob četrtletjih na stoline milijonov za obresli in odpise. Ob teh rokih ga dneve in dneve ni bilo iz urada. Polem pa je besnela bitka v polnem razmahu in S. Woolf si je odkupil zmago v veliko izgubo na znoju, masti in sapi.

Poklical je svoje armadne zборе nazaj. In prišli so, vsak dolar kot majhen, heroičen zmagovalec, ki je nagrabil plena, osem ali deset ali dvajset novičev. Mnogo se jih je vrnilo pohabljenih in mnogo jih je padlo na bojišču — to je pač vojna!

Ta besni boj brez oddiha je S. Woolf vojeval že leta, dan in noč prežeč na ugoden napad, naskok in umik. Vsako uro je dajal svojim poveljnikom v petih delih sveta povelja ter vsako uro pretresel njihovo vojna poročila.

S. Woolf je vršil prvovrstno delo. Bil je denarni ženij; denar je vohal na milje daleč. Nebroj milijonov delnic in deležev je bil vihotalpil v Evropo, ker menil je, da se sme zanesi na ameriški denar, ako bi trebalo poklicati zlate rezervne armade pod orožje. Zasnovan je prospekte, ki si jih čital kakor pesmi Walta Whitmanna. On je znal kakor nihče drugi ob pravem času slisniti pravi roki pravo napitnino. Tej taktiki se je imel zahvaliti, če je v manj civiliziranih deželah (kakor Rusiji, Perziji) delal kupčije, ki so nesle petindvajset in štrideset odstotkov ter so se smaltrale za dovoljene je v finančnih krogih. Sindikalne letne občne zборе je odpravljaj z glavo pokonci in sindikat je tekom let zvišal njegovo plačo na letnih tristolisoč dolarjev. Bil je nenadomesljiv.

banke Milana Sudiča, ki je v družbi z ravnateljem Prve srpske štedionice prodajal ponarejene tisočlirske bankovce, ki jih je kupoval od fašistov. Naši »Jugofašisti« bi imeli torej pri ultra državotvornih dovolj opravka!

— Malo je vzel, potem pa ušel urnih krač. V št. Lenartu je neki zlikovec vlomil v poštni urad, vzel iz miznice 1500 kron, nato pa začel vrtati blagajno, v kateri je bilo 120.000 kron. Preden pa je dosegel svoj cilj, se je vrnil poštar domov ter ga preganjal.

— En dan preveč. Na nekem kolodvoru južne železnice imajo pečat z datumom 31. aprila 1922. Ravateljstvo tega ni vzelo na znanje, kar je razvidno iz dejstva, da je izplačalo g. načelniku dnevnice samo za 30 dni.

— Izvoz preko Bakra je kljub neugodni zvezi med železniško postajo in morjem izredno živahen, posebno v Italijo. Vsak mesec odide preko Bakra v Italijo nad 6000 glav goveje živine. Mestna občina pobira od glave 60 K cestarine ter ima od tega milijonske dohodke.

— Tatvina v Podsmreki. Dne 30. apr. t. l. je bil ukraden posestniku Kodolu iz Podsmreke pri Dobravi iz miznice 1000-dinarski bankovec. Vlomilcu je orožništvo na sledu.

— Tatvine. Dne 19. t. m. so neznani storilci vlomili v hlev trgovca Antona Lešnik v Brežicah in odnesli njegovima hlapnicema obleke in čevljev v skupni vrednosti 10.500 kron. — V noči od 20. na 21. t. m. so vlomili neznani storilci v stanovanje Masov v Svetlini iz Sv. Pavla pri Domžalah in ji pokradli obleke in perila v vrednosti 20.200 K. Isti čas je bilo ukradeno čevljarju 5 kokoši. Sumi se, da so tatvine izvršili cigani, ki so se pred par dnevi klatili krog lhana.

— Nazadovanje trgovskega prometa v Trstu. Kako se Trstu godi pri materi Italiji, kažejo naslednje številke: L. 1921. je znašal uvoz 18.037.224 kvintalov, izvoz pa 10.930.854 kvintalov, skupni trgovski promet torej 28.930.854 kvintalov. L. 1920. je znašal celokupni trgovski promet še 31.068.267 kvintalov, a l. 1913. je imel Trst 61.472.746 kvintalov prometa!

— Živahna stavbena delavnost. V Belgradu bodo začeli letos graditi poslopje za patološki inštitut. Proračun: 8 milijonov dinarjev. Dalje bodo zgradili srednjo tehniško šolo. Proračun: Poldrug milijon dinarjev. V Skoplju bodo zgradili zavod za tropično medicino. Proračun: Poldrug milijon dinarjev. Mestni stavbni urad v Belgradu pa je izdal samo zadnji teden gradbena dovoljenja za 10 novih štirinadstropnih palač.

— Nesreča na Brdu. Dne 2. maja t. l. med 18. in 14. uro je kovač Škerlj Josip na opetarni na Brdu napolnil z vodo železno cev, katero je na obeh koncih trdo zamašil. Cev je položil na kovaško peč. Vsled tega je cev eksplodirala in je mimo prišedemu delavcu Podobniku razdrobila desno nogo. Podobnik je bil pripeljan v bolnišnico.

— Proračun sarajevske občine. Te dni je vladni komisar predložil bosanski pokrajinski vladni proračun mesta Sarajeva za l. 1922. Proračun predvideva 8.498.445 Din izdatkov in 8.523.182 Din dohodkov, torej 24.737 Din preostanka.

Mariborske novice.

Shod kršč. ženske zveze. Zadnje nedeljo popoldne se je ob mnogobrojni udeležbi mariborskega ženstva vršil shod Kršč. ženske zveze, ki je pred dobrima dvema mesecema pričela na novo delovati in ki že šteje nad 400 članic. O pomenu in namenu kršč. ženskih organizacij in o nalogah kršč. ženskih organizacij in o nalogah gg. profesor Bogovič, dr. Capuder in tov. Krepek. S krajšimi govori sta nastopili tudi gospa Gril in gđ. Kurnik. Zborovanje je pričelo, da vrši odbor svojo dolžnost, obenem pa se je pokazalo, da se tudi mariborsko ženstvo zaveda važnosti organizacije.

Za stavkujoče v Celju. Mariborska skupina JSZ je prispevala za stavkujoče člane JSZ v Celju 100 K. Ista svota se je naklonila tudi podporni akciji v pomoč gladujočim v Rusiji.

1. majnik se je različno praznoval v Mariboru. Na predvečer se je vršila v Narodnem domu najniška veselica s plesom, katero je priredila Narodna soc. stranka. Na 1. majnik so imeli soc. dem. svoj shod popoldne, popoldne pa obhod po mestu, ki pa je bil bolj klavern. Po obhodu pa se je vršila veselica v ljudskem vrtu, ki je trajala precej pozno v noč. Če je praznovanje 1. maja — delavskega praznika — na tak način primerno, dvomimo. Delavstvo se naj ne navaja na tak način k zapravljanju težko prislužnega denarja, temveč naj se vzgaja in navaja k treznosti in varčnosti, ker to delavstvu mnogo več koristi kot plesi in šumne veselice, po katerih le prerada glava boli.

Ob priliki kršč. soc. delavskega shoda 1. majnika se je nabralo med zborovalci 300 K za stavkujoče člane JSZ v Celju in 115 K za podporno akcijo v prid gladujočim v Rusiji. Oba zneska sta se odposlala na določena mesta.

Ljubljanski dogodki.

Ij Vsem somišljenikom! Jutri dopoldne ob 10. uri predava v »Akademskem domu« vodja centrale mednarodne katoliške zveze, g. dr. Jožef Metzger iz Gradca o potrebi zveze vseh katoličanov sveta, da se vse krščanske sile organizirajo v boju za krščansko združitev narodov. Vsi somišljeniki na predavanju!

Ij Josip Dežman. Včeraj dopoldne je umrl v deželni bolnici železniški revident g. Josip Dežman, občinski odbornik J. D. S. Pogreb bo danes ob štirih popoldne iz mrlišnice dež. bolnice. K pogrebu so vabljeni vsi občinski odborniki. Mesto pokojnega pride v občinski svet g. Franc Planinšek, bivši dolgoletni občinski svetovalec. Pokojnik je bil kot občinski svetnik miren koncilijanten mož. Naj počiva v miru!

Ij Seja občinskega sveta se bo vršila v torek 9. majnika ob 5. uri popoldne.

Ij Načrt za gasilno vajo dne 7. maja ob 3. uri popoldne v Cerkevni ulici (Trnovo). Čuvaj na Gradu je naznanil z dvakratnim strelom požar, obenem dojde v Mestni dom od Puha telefonično poročilo, da gori Dolenčeva hiša v Cerkevni ulici štev. 21, da je požar silen in da je več ljudi v nevarnosti. V Dolenčevi hiši se je pri pretakanju namreč vnel bencin. Velikanski plamen je momentano zaprl stopnišče pri glavnem vhodu. Ko dojde gasilstvo na gorišče, je že ogenj po stopnišču prodril do podstrešja. Mešani vetrovi zanašajo plamen zdaj na eno zdaj na drugo stran. Vnemajo se sosedne hiše na obeh straneh in ogenj se prijema že trnovske cerkve, ogorki pa padajo celo na župnišče in sosedne hiše župnišča. V Dolenčevi hiši je zajetih več ljudi. Ljudje iz prvega nadstropja so deloma že poskakali, oni iz drugega nadstropja pa kličejo na pomoč. V Dolenčevu hišo se v II. nadstropju napelje drča. Omamljence in opekence znosi reševalni oddelek v sanitetne vozove. Dolenčeva hiša se od obeh strani prime na podstrešju, od desne z raztezalko ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva, od leve z lestvo tobačne tovarne. Vzhodna poslopja od Dolenčeve hiše brani gasilstvo tobačne tovarne in Sp. Šiške, zapadna poslopja s trnovsko cerkvijo vred pa ljubljansko gasilstvo. Ko je gasilstvo dobro razvrščeno, se podre podstrešje v Dolenčevi hiši in zajame nekaj gasilcev. S pravočasnimi klici na pomoč se rešijo ogroženci. Po udušitvi ognja in po sprejetih poročilih se razvrsti odhod po Krakovskem nasipu, kjer se izvrši mimohod pred gosti.

Ij Krane skiopletne slike. Rim in Vatikan razloži in Rakovniku jutri popoldne ob 5. uri vlič. g. I. Kogovšek.

Ij Poziv meščanom, da olepšajo zunanje lice hiš. Tekom lanskega leta započeto obnavljanje zunanjega lica ljubljanskih hiš bi se moralo letos še bolj pospešiti. Na mnogih primerih vidimo, kako vse drugačen vtis napravlja lepo prenovljena hiša, ki večkrat vso ulico dela prijaznejšo. V tem oziru je treba še obilo obnovitvenega truda in mestni magistrat se tem potom obrača na vse one ljubljanske hišne posestnike, ki imajo razumevanje za lepoto Ljubljane, da vplivajo na svoje znanec v tem zmislu. Letos pričakuje Ljubljana obilo gostov, zelo veliko tudi gostov iz inozemstva. Kraljev obisk, velike telovadne prireditve in velesemenj bodo privabili v Ljubljano obilo tujcev, ki morajo dobiti od mesta lep vtis. Saj mora ravno naše mesto še posebno gledati na to, da se dvigne tujski promet, ki postane lahko lep vir dohodkov. Zato velja ta poziv tudi trgovcem, da olepšajo in modernizirajo svoje izložbe in napise in sploh vsem prebivalcem, da ozaljšajo svoja okna s cvetlicami.

Ij Ljubljanski trg. Ker je ostal prost izvoz žita in živine samo še v Jugoslaviji, se je koncentrirala inozemska kupčija na Jugoslavijo, vsled tega je nastalo že sedaj pomanjkanje zrelega blaga in so se cene hitro dvignile. Nadaljno vzdrževanje prostega izvoza bi utegnilo v danem položaju občutno škodovati. Na domačem trgu se kažejo neprijetne posledice. Nakup dobre goveje živine je silno težaven. Cene goveje-mu mesu se gibljejo med 44 in 66 K za 1 kg po kvaliteti. Glede mesa cenejših vrst se porajajo pogosto nedostatki glede kvalitete in snaznosti blaga. Opozarja se interese, naj posvečajo najstrožjo pažnjo temu blagu. Cena debelih hrvaških prašičem se je silno dvignila vsled forsiranega nakupa Češke, Nemčije itd., zaeno že primanjkuje zrelega blaga po državi. Cena živi teži na ljubljanskem tržišču 90 K za 1 kg prvovrstnega blaga. Slanina se je podražila na 110 K mešano blago in 120 K riba in sal; enako se je dvignila cena masti. — Ostalega blaga na trgu ne primanjkuje, glede cen ni bistvenih sprememb.

Ij Slrab za ubogje. Da se nekoliko omeji beračenje po hišah in po ulicah in da se zamore te reveže dostojno preskrbeti, se je obrnil ljubljanski župan na premožnejše sloje mesta s pozivom, da žrtvujejo za

mestne ubogje primerne mesečne vsote na korist mesnemu ubožnemu zakladu. Ta poziv med ljubljanskim meščanstvom ni našel zadostnega odziva in vsota prostovoljnih mesečnih prispevkov ne zadostuje niti za preskrbo majhnega dela ubožcev. Da se ta akcija razširi in da se poviša vsota prostovoljnih prispevkov, je sklical ubožni referat dne 2. t. m. popoldne zastopnike vseh dobroteljskih zavodov in Kola jugoslovanskih sester k sestanku na mestnem magistratu, da se organizira pobiranje mesečnih prispevkov v korist ljubljanskih ubožcev. Vabilu so se odzvali vsi vabljeni, zlasti so bile številno zastopane ženske organizacije. Poročevalec g. svetnik Govekar je v kratkem označil namen tega sestanka, predvsem poudaril potrebo sodelovanja vseh krogov prebivalstva pri akciji za podporo mestnim ubožcem ter opozarjal zlasti na dejstvo, da je število ubožcev radi vladajočih razmer v občini vsak dan večje in da se bo v doglednem času še povečalo. Sedaj dobiva stalno podporo 570 ubožcev po 100 kron na mesec, kar znaša skupno 57.000 K na mesec, 192 ubožcev po 50 K na mesec, kar znaša 9600 K na mesec, skupno 66.000 K, letno torej 799.200 K. Razen tega dobiva še veliko število ubožcev izredne mesečne podpore v zneskih od 20 do 200 K. Po proračunu za leto 1922/23 znašajo izdatki za razne podpore skupno 257.500 Din, razen tega znašajo stroški za vzdrževanje ubožnice v Japljevi ulici 297.000 Din, ubožnice na Karlovski cesti 108.463 Din. Ubožni sklad mestne občine ima v primeri s temi izdatki tako majhne dohodke, da je vsaka večja akcija za podporo mestnim ubožcem onemogočena, ako ne priskoči meščanstvo na pomoč z izdatnimi prostovoljnimi prispevki. Pri sestanku se je nadalje od strani navzočih stavilo več primernih predlogov, kako izvesti to akcijo, da bo imela uspeh. Izvoljen je bil nato ožji odbor, kateri bo imel nalogo izvršiti predvsem nabiranje prostovoljnih prispevkov. V ta odsek so bile izvoljene gg. Benigarjeva, Baltičeva, Gasperlinova, Koširjeva, Brejčeva in Remčeva. Apeliramo s tem na vse sloje mesta Ljubljane, da podpirajo započeto akcijo v korist mestnih ubožcev, ker beda med njimi je velika in dolžnost vseh, ki zamorejo, je, da to bedo olajšajo.

Ij Plemenito srce današnjega milijonarja. Prejeli smo ter priobčujemo: V nekem ljubljanskem nižjem razredu ljudskih šol je učitelj naznanil šolarjem, da bo pobiral za ta in ta dober namen prostovoljne prispevke. In glejte! Siromački so prinesli po 2 Din, sin večkratnega milijonarja se je pa obnesel kar z 1 Din. Vse je pričakovalo, da bo daroval vsaj 10 Din, zato so se šolarčki kar spogledali. Kakor je videti, nima ta milijonar prav nobenega srca za človeške trpine. Pa še svojega sinčka vzgaja v taki trdosrčnosti. Res žalostno!

Ij Tragikomičen doživljaj strahopetnega zakonca. V tukajš. dnevnikih so imeli čitatelji toliko čitati te dni o strahovitem roparskem napadu, pri katerem bi bil prišel postrešček A. kmalu od zgornjo čeljust in Bog ve še ob kaj. Napadalec je tega moža napadel na eni najbolj prometnih ulic, potem pa izginil v megli in noči, ubogi postrešček pa si je šele čez dalj časa opomogel od strahu. Tako nekako so pisali listi v strah in resen opomin vsem ljubljanskim krokarjem, ki tavajo v nočnih urah po ljubljanskih ulicah. Zadeva je bila seveda prijavljena tudi policiji, ki je pričela s hvalevredno vneto iskati roparskega napadaleca in pri tem dognala sledeče: Postrešček A. je imel precej srečkan in si je od veselja nad dobrim zaslužkom po raznih lokalnih privoščil kapljico dolenjskega cvička čez mero. To ga je tako navdušilo, da se je domov grede po ulicah obnašal izredno živahno. Pri tem ni pustil pri miru niti lenega fijakerskega konja in ga nadlegoval s svojimi šalami, katerih pa konj ni razumel in možakarja sunil ter mu izbil dva zoba. Možakarja je to streznilo in pričel je premišljevati svoj položaj: Brez denarja in z razbito čeljustjo vendar ni mogel k svoji soprogi in tako si je izmislil bajko o roparskem napadu, ki jo je žena seveda pripovedovala naprej, dokler ni prišla resnica na dan. Kakšen je bil končni obračun, tega kronika ne pove.

Ij Ročni voziček ukraden je bil delavcu Ivanu Klobučarju izpred hiše na Kralja Petra trgu.

Ij Zašit tat koles. Včeraj popoldne se je to zgodilo v veži neke hiše, kjer ima svoje prostore večje trgovsko podjetje. Ravnatelj pride v vežo in vidi neznanega moža pri kolesu, naslonjenem ob steno. Ravnatelj, suha in blede prikazen, na možakarja ni napravil prestrašnega vtisa, ampak si je začel zavihavati hlačnice. Ampak zmotil se je. Kolikor nezatnejša je ravnateljeva telesna osebnost, toliko večja je njegova priznana korajžja in strašnejši njegov glas. In ta glas je zagrmel nad možakarjem s tako silo, da je omahnil in opotekaje se izginil iz veže. Toda ravnatelj pokliče ljudi, in junaški mladenič plane za neznanecem, ki je hotel ukrasti kolo. Dohiti ga pred pošto in izroči policiji. Ta je ugotovila, da se mo-

žakar piše Markelje, da je priznan veščak v tatvini koles, da je bil za toliko in toliko svojih grehov že zaprt in da ga za toliko in toliko grehov mislijo še zašiti. In sedaj je zašit.

Raznoterosti.

r Vlak smrti. Neki angleški list je prinesel vprašanja, na katera so ruski begunci odgovarjali na poljsko-ruski granici: Spis, datiran z dne 14. marca, se glasi: Mesto odhoda: — Kazan. Kako dolgo je bil transport na poti? — Tri mesece. Koliko potnikov vas je? — Pri odhodu nas je bilo 1948, semkaj nas je prišlo pa le 649. Koliko oseb je ostalo mod poljo nazaj? — 1299. Koliko oseb ste pustili v bolnicah in ruskih kolodvorih? — Nobene. Koliko potnikov je umrlo med vožnjo? — 1299. Kako so pokopali mrliče? — Na postajah so jih pometali iz vagonov. Kakšno hrano ste imeli med vožnjo? — Samo kruh. Kolikokrat ste ga dobili? — Nekoliko vsaka dva dneva. Koliko? — Pol ali pa četrt funta na osebo. Ali ste imeli zdravnika? — Nikdar. — V kakšnem stanju ste prišli? — Vsi medli in izmučeni.

r Zvonovi iz porcelana. Mesto Mišen na Saksonskem dobi v bližnji bodočnosti znamenito novost: porcelanaste zvonove za zvonik stare tamošnje cerkve. Dognano je, da porcelanasti zvonovi ne pojo nič slabše kakor bronasti ali srebrni zvonovi, ampak kar tiče mehkoobe in prijetnosti glasu celo prekosijo porcelanasti zvonovi one iz bronu ali srebra. — Na ta način postanejo ribniški lgnčarji celo zvonarji.

r Kako Čehi veseljačijo. Kako se veseljajo v češkoslovaški republiki v izvestnih krogih v času, ko velika večina nima nič za pod zob, pove poročilo o dohodkih davka na zabave. Letošnji predpust je prinesel veselilni davek samo v Čehih 10 milijonov č. K, a lansko leto je dal rečni davek češkoslovaški republiki vsega vкуп 37 milijonov č. K dohodkov. — Tako kakor na Češkem, je tudi v Jugoslaviji in po drugih državah. Zato je pač žalostna resnica, kar pravi indijski pesnik-modrijan Rabindranath Tagore o Evropi, da pleše na svojem grobu.

r Uspeh prvega ljudskega štetja v češkoslovaški republiki. Češkoslovaški statistični urad je izdal prvi zvezek izvestij o uspehu ljudskega štetja 15. febra 1921. — Zvezek obsega podatke o okrajih Praga, Pardubice in Kraljevi gradec. Štelo se je topot po narodnosti in ne po občevalnem jeziku. Našteli so v vseh treh okrajih 2 milijona 446 tisoč 089 Čehoslovakov, 241.843 Nemcev, 6941 judov, 4759 drugih in 27.203 inozemce. Leta 1910. pa so našteli v teh okrajih po občevalnem jeziku 2.487.218 Čehoslovakov, 285.429 Nemcev, 1727 drugih in 11.049 inozemcev. Da ne bo kogar motilo majhno število judov, bodi povedano, da je judov po veri v navedenih treh okrajih dejansko 45.578, od teh 31.751 v Pragi; po narodnosti pa se judje prištevajo raznim narodnostim, najmanj svoji lastni t. j. 6941.

r Na slovaško-madžarsko mejo graničarje. »Slovenski Vychod« nasvetuje, naj se na slovaških mejah napravijo posebne obmejne straže in sicer iz orožnikov, ki bi pri zemljiški reformi dobili zemljišča na meji in se tam trajno nastanili. Republika bi imela v njih zanesljiv element na mejah ter bi jih s tem navezala na graničarsko službo. Služba teh graničarjev bi prehalja z očeta na sina. Ta nasvet — piše »C. D.« ni neizvedljiv, ampak bi bilo dobro, da bi se uresničil tudi na mejah proti Nemcem.

Belgrad, 6. maja. (Izvirno) Predstavniki ministrstev za vere in prosveto ter delegati vseh ver so končali razpravljanje o šolskem zakonu.

Naša društva.

Ljudski oder vprizori jutri, v nedeljo, 7. maja ob 8. uri zvečer v Ljudskem domu Gogoljevo komedijo v treh dejanjih »Zenitev«. — Predprodaja vstopnic na dan predstave od 9.—12. ure dopoldne in popoldne od 3. ure dalje do začetka predstave v pisarni Ljudskega odra, Ljudski dom, I. nadstropje.

d Šentpeterski Orel v Ljubljani ima svoj fantovski večer v ponedeljek ob 8. uri mesto v sredo. Pridite zanesljivo!

d Dekliški večer Šentpeterskih Orlic je v ponedeljek ob 8. uri v Šentpeterskem prosvetnem društvu.

d »Danica«. Jutri ob 10. uri dopoldne bo referal v dvorani Akadem. doma dr. Metzger. Naj ne manjka noben Daničar in Zarjan! Gg. starešine se nauljudneje vabijo.

d »Revizor«. Prosveta Krakovo-Trnovo vprizori jutri ob 8. uri zvečer v dvorani Kolezijska ulica 1 (poleg cerkve) Gogoljevega »Revizorja«, komedijo v petih dejanjih. Vstopnice se dobivajo v predprodaji v trafiki na Krakovskem nasipu.

d Dekliška Marijina družba pri sv. Petru ima shod in sprejem v nedeljo dne 7. t. m. ob 3. uri popoldne. Pridite vse.

d Sempeterski Orel v Ljubljani slavi blagoslovitev odsekovega prapora dne 14. maja 1922. Vspored: V soboto dne 13. maja: Ob pol 10. uri zvečer podoknica kumici gospé Slavici Cvenkel. (Salezijanska godba.) — V nedeljo dne 14. maja: Ob pol 9. uri dopoldne: Odhod v župno cerkev sv. Petra, kjer bo ob 9. uri dopoldne: Slavnostni cerkveni govor (univ. profesor dr. Rožman), nato blagoslovitev novega prapora (župnik Janko Petrič) in slovesna slovenska sv. maša. — Sodelujeta cerkveni zbor in orkester Dravske divizije. Po sv. maši: Obhod po mestu z razvitim praporom pred Ljudski dom. Ob 8. uri zvečer (ob pogrjenih mizah): Telovadni večer v Ljudskem domu. Svira orkester Dravske divizije. — Šaljiva pošta, srečolov. — Pri proslavi sodelujeta Salez. godba in orkester Dravske divizije. — Vstopnina k telovadbi: sedež 5 Din, stojšče 3 Din. — Vstopnice se dobe v predprodaji v Jugoslovanski knjigarni, zvečer pred telovadbo pri blagajni. — Prireditev se vrši ob vsakem vremenu.

Katoliški obzornik.

Novi general salezijanske družbe izvoljen. Dne 23. aprila so se zbrali v Turinu vsi provinciali, delegatje in drugi, ki jim gre po ustavi pravica voliti višjega predstojnika salezijanske družbe. Otvoritveni seji je predsedoval najstarejši član družbe kardinal Cagliero, ki je prinesel iz Rima lastnorčno pismo sv. Očeta, v katerem namestnik Kristusov podeljuje vsem zbranim svoj apostolski blagoslov. Drugi

dan, 24. aprila dopoldne se je vršila volitev, katere izid so nestrpno pričakovali Salezijanci, Hčere Marije Pomočnice in sotrudniki celega sveta. Izvoljen je bil skoro enoglasno takoj pri prvem skrutinju vlč. gosp. Filip Rinaldi, dosedanji generalni administrator družbe. Tretji naslednik čast. Janeza Boska je bil rojen v Lu Monferato (Piemont) l. 1856. Že v zgodnji mladosti je spoznal tega velikega prijatelja mladine in vstopil v njegovo družbo. Leta 1882. je bil posvečen v mašnika. Don Bosko, ki je spoznal vrline mladega duhovnika, mu je takoj poveril važno službo ravnatelja v Mathi pri Turinu. Nato je bil ravnatelj še v raznih drugih zavodih v Italiji in pozneje na Španskem. 1892 je bil imenovan za provinciala vseh zavodov na Španskem in Portugalskem. Pod njegovim razumnim vodstvom so se salezijanske naprave v teh državah tako okrepile in razvile, da so ondi kmalu nastale kar štiri samostojne province. L. 1901 je bil poklican v Turin kot generalni administrator družbe. To težko in odgovorno službo je opravljal celih 21 let z nenavadno spretnostjo in dalekovidnostjo.

Novoizvoljeni višji predstojnik Salezijanske družbe je mož silno širokega obzorja, neutrudljive delavnosti in finega, srce osvajačočega nastopa. Odlikuje se po izredni plemenitosti in dobrotljivosti srca, zavoljo katere uživa največje spoštovanje povsod. V teku 21 let, ko je bil generalni administrator, je njegova smotrna delavnost segala daleč preko meje njegovega administrativnega delokroga. S posebno vnemo je negoval, podpiral in razširjal praznične oratorije, mladinske domove in mladinske organizacije z versko-socialnim progalom. Priklical je v življenje

mednarodno zvezo bivših gojencev, ki obeta roditi obilo lepih sadov. Zamislil in vodil je izvršitev veličastnega Don Boskovega spomenika v Turinu, ki so ga na njegovo pobudo postavili bivši gojenci celega sveta. Mnogo se je trudil, da bi se vsestransko razvila organizacija sotrudnikov in sotrudnic in dosegel je na tem polju najlepše uspehe. V zadnjih letih je Salezijanska družba ogromno pridobila na veljavi in vplivu v Italiji in zunaj Italije. Velik del zasluge gre za to njenemu sedanjemu višjemu predstojniku vlč. g. Filipu Rinaldiu. Splošno prepričanje je, da se bo salezijanska družba pod njegovim vodstvom še dalje mogočno razvila in udeleževala svoj apostolat med mladino, ki ravno v sedanjih časih potrebuje nege, oskrbe in ljubezni.

Socialni vestnik.

o Delavski boj proti znižanju plač na Češkoslovaškem. Kovinarji na Češkoslovaškem se že več mesecev bore proti nameravanemu znižanju plač. Ker so bila doslej vsa pogajanja z delodajalci brezuspešna, so kovinarske organizacije sklenile, da delavstvo takoj začne štrajk, čim kako podjetje zniža plače.

Stavka krojaških pomočnikov v Lovnih na Češkem. Krojaški pomočniki v Lovnih so zahtevali zvišane mezde. Ker mojstri niso pristali na njih zahteve, so pomočniki začeli stavkati. Praviho, da marsikdo izmed njih zasluži pri osemurnem delu samo 120 čK na teden ter bi moral delati in vbadati 13 ur na dan, če bi hotel zaslužiti eksistenčni minimum 200 čK v tednu. Odločno zavračajo domnevanje, da

ima njih stavka politično ozadje. Pomočnikom so se poslednjič izboljšale mezde l. 1920 in sicer tedensko na 168 čK.

Gospodarstvo.

= Tekstilne tvornice v Varnsdorfu so ustavile obratovanje. Kakor je razvidno iz »Bohemie« so ustanovili varnsdorfski tekstilni industrialci Bauer in Guber ter V. Richter obratovanje v svojih tvornicah. Za vzrok navajajo dejstvo, da je visoka valuta češke krone onemogočila izvoz. Zadnji čas pa je dobila češka tekstilna industrija še nevarna tekmeča v Nemcih in Poljaki.

= Tvrdba Ad. Löw in sin v Helenovi — delniška družba. Ena največjih suknarskih tovarn na Moravskem — tvrdba Ad. Löw in sin — se pogaja, da bi izpremenila svoje podjetje v delniško družbo. Družba ima prevzeti vsa podjetja rečene firme z vsem imetjem in dolgovi. Delniška glavna nica je določena na 10 milijonov č. kron. Delnice bi prevzele družine sedanjih lastnikov. Nova družba se bo imenovala »Zapadnomoravske tvornice za sukno in plahte, delniška družba v Helenovi.«

Izdaja konzorcij »Novega Časa«.
Urednik in odgovorni urednik Franc Kremžar.
Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Tovarna
JOS. REICH
Ljubljana, Poljanski nasip 4
Podružnica: Sebenburgova ul. 4.
Podružnica: Maribor Gosposka ul. 38.
Novo mesto Glavni trg.
Kočevje štev. 39.

KONZUMENT

čemu tarnaš nad draginjo

Ali pa si član našega I. delavskega konzumn. društva in kupuješ tudi vse v prodajalnah te zadruga?

Popolna organizacija konzumentov je edino zmožna, da sčasoma zajezi tok naraščajoče draginje. Kadar bo konzument ne le trgovec za sé, ampak tudi lastni proizvajalec, takrat ne bo več draginje, kajti vse bo dobival po lastnih cenah. Člani, ali ste že doplačali od 30 kron na 100 kron zvišani delež. Ali veste, da zadruga sprejema od člana hranilne vloge in jih obrestuje po 5%. Ali Vam je znano, da dobe člani od vsega nakupljenega, takoj plačanega in v nakupno knjižico zabeleženega blaga 3% popust? Vse dobre gospodinje so članice

I. delavskega konzumn. društva v Ljubljani
ki ima 37 prodajalen širom Slovenije.

»Novi čas« v vsako hišo!

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, Miklošičeva cesta 6. (tik za frančiškansko cerkvijo)

obrestuje hranilne vloge in vloge v tekočem računu po

3%

brez odbitka rentnega in invalidnega davka.

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela konec decembra 1921 nad 100 milijonov kron vlog in nad 1.100.000 kron rezervnih zakladov. — Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici), na hipoteke in v tekočem računu.

Za pleskarska in ličarska dela

se najtopleje priporoča slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini

☉☉ Tone Malgaj ☉☉

pleskar in ličar :: Ljubljana :: Kolodvorska ulica 6.

Dobra gospodinja skrbi, da ima njena hiša pri najmanjših izdatkih vseeno snežnobelo perilo.

Zato vporablja ona le

MILO z znamko „GAZELA“.

F. BRUMAT Ljubljana

Usakovrstno manufakturo in tkanine

po konkurenčni cen.

Mestni trg 25. I.

Arhitekt in mestni stavbenik

VILJEM TREGO

Ljubljana, Gosposvetska cesta 10

Telef. inter. št. 103. Ustanov. leta 1850.

se priporoča za zgradbe vseh vrst ter izvršuje načrte in proračune.

Naznanilo.

P. n. slavnemu občinstvu najvljudneje naznanjam, da sem prevzel mesto restavraterja in ravnatelja v Grand hotelu „UNION“ v Ljubljani.

Nudil bom gostom prvovrstno hrano, specialitete primorske kuhinje, izborni strokovno znanostjo in prakso jamčim p. n. gostom za najokusnejše pripravljena jedila, za izborna pijačo ter za najboljšo in najfinejšo postrežbo.

Priporočam se ter beležim z najodličnejšim spoštovanjem

Franc Rom

restavrater in ravnatelj Grand hotela »UNION«.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti in v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov

za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

prima čehoslovaški in angleški koks za livarne in

domačo uporabo ter kovaški in črni premog

Naslov: Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Nunska ul. 19

Jugoslovanska Union-banka

preje Mariborska eskomptna banka

ustanovljena l. 1872

Beograd, Gornja Radgona, Kranj, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Velikovec
expositura v Skofjiloki

Aksijski kapital K 30.000.000

Rezerve K 16.000.000

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.